

Vidos Plentaitės, Elenos Marcelionienės

trečios klasės vadovėlio *Naujasis šaltinis* (1–4 knygos)

recenzija

V. Plentaitės ir E. Marcelionienės parengtas trečios klasės lietuvių kalbos vadovėlis *Naujasis šaltinis* (1–4 knygos) leidžiamas „Šviesos“ leidykloje.

Šis vadovėlis yra tų pačių autorių rengto lietuvių kalbos vadovėlio antrai klasei tąsa, autorės teigia, kad vadovėlį papildys 4 pratybų sąsiuviniai, kompaktinė plokštelė su tekstų įrašais, įsivertinimo ir įvertinimo testai, mokytojo knyga su įvairiais priedais. Kadangi recenzavimui visas komplektas neteikiamas, bus aptariamasis tik vadovėlis. Tenka tik apgailestauti, kad vadovėlyje kol kas nėra nuorodų į kitas komplekto dalis. Tai trukdo susidaryti visumos vaizdą.

Vadovėlis skiriamas konkrečiai klasei: 3 klasė yra 3–4 klasių ugdymo turinio koncentro dalis. Vadovėlis skirtas gimtosios lietuvių kalbos mokymui, kuriame aiški kalbos ir literatūros integracija. Aiški vadovėlio metodinė sąranga: perteikiamas bendrosiose programose nurodytas ugdymo turinys, formuluojamos užduotys, skirtos žinioms ir gebėjimams įgyti, formuojamos svarbiausios kompetencijos ir vertybinės nuostatos. Užduočių, skirtų pažangai ir pasiekimams įsivertinti, pasigendama. Tikėtina, kad jų daugiau bus pratybų sąsiuvinuose ir testuose. Vadovėlio dalykinė medžiaga, pateikiami skaityti tekstai atitinka demokratinės visuomenės ir Lietuvos valstybės vertybes, yra nešališki lyties, rasės ir kt. atžvilgiais. **Taigi vadovėlis atitinka pagrindinius reikalavimus, nurodytus Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašo 5 punkte.**

Recenzuojamas vadovėlis padeda ugdytis vertybines nuostatas, kurios svarbios formuojant sąmoningą požiūrį į mokymąsi, brandinant asmens dorinę, kultūrinę, tautinę ir pilietinę savimone, skatina mokymosi motyvaciją, sudaro galimybes plėtoti trečios klasės mokinių bendruosius gebėjimus (mokymosi mokytis, komunikacinius, pažintinius) ir specifinius lietuvių kalbos – kalbėjimo, klausymo, skaitymo, rašymo, kalbos sistemos suvokimo ir taikymo – gebėjimus. Vadovėlyje tinkamai pateikiama mokymuisi atrinkta, susisteminta, integruota mokomoji medžiaga. V. Plentaitės ir E. Marcelionienės parengtas trečios klasės lietuvių kalbos vadovėlis *Naujasis šaltinis* (1–4 knygos) tinkamas ir diferencijuotam mokymui ir mokymuisi. Nuorodos į kitus informacijos šaltinius ugdo mokėjimo mokytis kompetenciją ir skatina mokymosi motyvaciją. Vadovėlyje yra pateikiamos labai įvairios užduotys, jos skirtos ir taikomojo, ir kūrybinio pobūdžio veiklai. Mokiniais sudarytos galimybės rinktis užduotis pagal savo žinių ir gebėjimų lygį.

Pateikiama medžiaga padeda siekti bendrosiose programose suformuluotų tikslų, atitinka programoje nurodytą turinio apimtį. Skaitomi tekstai ir užduotys skatina sieti ankstesniais metais nagrinėtus tekstus ir įgytas žinias su naujai nagrinėjamais kalbos dalykais. Vadovėlyje esama pakankamai užduočių, skatinančių mokinius kritiškai mąstyti, spręsti problemas, bendradarbiauti. Atkreiptinas dėmesys, kad vadovėlyje daug dėmesio skiriama užduotims, skatinančioms mokinių kūrybiškumą. Tekstinė informacija yra pritaikyta skirtingiems mokinių poreikiams ir mokymosi stilium. Vadovėlio autorių kalba aiški, logiška, taisyklinga. Pateikiamų tekstų kalba atitinka valstybinės kalbos reikalavimus. Tekstinėje informacijoje rimtesnių klaidų ar netikslumų nepastebėta. Kelios smulkmenos pažymėtos rankraštyje, jos nesunkiai pataisomos.

Recenzavimui pateiktas negalutinis vadovėlio maketas, rankraštyje nėra iliustracijų, todėl kalbėti apie vaizdinės medžiagos tinkamumą negalima. Pastebėtina, kad labai trūksta **tikslingų** užduočių, susijusių su būsimomis iliustracijomis. Atkreiptinas dėmesys dar į kelis dalykus: 1) autorės teigia, jog formuluoja kiekvienos pamokos tikslus (juos užrašo puslapio apačioje), tačiau labai dažnai

Kopija librai: Ekspertinio vertinimo skyriaus
metodiniukei Natalija Dikterienyte
A.M.

formuluotė neprimena tikslo ir tai kelia abejonių, ar iš tikrųjų tai yra tikslai; 2) derėtų laikytis vienodos skyrybos, t. y. nepainioti pasirenkamųjų ir privalomųjų skyrybos taisyklių – tos pačios sintaksinės konstrukcijos skiriamos nevienodai; 3) derėtų tikslinti kai kurių klausimų formuluotes: pakankamai dažnai nevengiama klausti iš karto kelių dalykų, pateikti dvigubų klausimų; tai apsunkina mokiniams darbą; 4) ne visoms užduotims (pvz., 1 knyga, p. 53 užduotis, prašanti suskirstyti tekstą dalimis ir parašyti planą, ir kt.) mokiniai yra parengti, t. y. nėra jokių paaiškinimų, pavyzdžių, neaišku, ar to iš viso buvo mokytasi; 5) autorės turėtų apsispręsti, ar kablelis *rašomas* ar *dedamas*.

Vidos Plentaitės ir Elenos Marcelionienės parengtas trečios klasės lietuvių kalbos vadovėlis *Naujasis šaltinis* (1–4 knygos) atitinka tokiems darbams keliamus reikalavimus ir gali būti leidžiamas ir įtraukiamas į galiojančių vadovėlių sąrašus.

VPU prof. dr. Vilija Salienė
2009 11 13

Kopija tikrai: Šufterinio vertinimo
shyriais metodiniuke
Natalija Šitkoridute
Dr. m.